חג השבועות ב

א. דער יו״ט פון שבועות איז אויס־געטיילט פון די אַנדערע רגלים דער־מיט, וואָס „הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא, יום שניתנה בו תורה הוא״[1].

ביי די אַנדערע ימים טובים איז פאַראַן אַ פלוגתא[2] צי מען קען זיך פירן אין אַן אופן פון „כולו לה׳״ אָדער עס מוז זיין „חציו לכם״; משא״כ ביי שבועות זיינען אַלע מודה „דבעינן נמי לכם — שישמח בו במאכל ומשתה להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שניתנה תורה בו״[3].

און אפילו לפי ההלכה[4], אַז ביי אַלע ימים טובים מוז זיין „חציו לכם״ (און מ׳דאַרף פראַווען שמחת יו״ט במאכל ובמשתה) — איז נאָך אַלץ פאַראַן אַ חילוק פון שבועות לגבי אַנדערע רגלים:

ביי „שאר ימים טובים ושבתות״[5] איז דער דין, אַז מען מעג פאַסטן אַ תענית חלום. וואָרום אע״פ אַז עס איז דאָ דער חיוב פון עונג שבת ויו״ט — היות אָבער אַז „נפשו עגומה על חלומו . . א״כ התענית הוא עונג לו״[6].

משא״כ בחג השבועות, איז וויבאַלד אַז „צריך לאכול ולשמוח בו להראות שנוח ומקובל לישראל יום שניתנה בו התורה״[7], טאָר מען ניט פאַסטן קיין תענית חלום[8]. דאָס הייסט, אַז בחגה״ש איז פאַראַן (ניט נאָר דער חיוב פון עונג בכלל, במילא קען דאָס זיין דורך דעם עונג פון „תענית חלום״, נאָר) אַ חיוב אכילה[9] — „צריך לאכול כו׳ להראות שנוח ומקובל כו׳״.

אין פלוג איז עס אַ דבר תמוה:

די מועדים פסח און סוכות זיינען אַ זכר (בעיקר) צו חסדים גשמיים — די חירות פון (שעבוד) מצרים (בפסח) און „בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים״[10] (די ענני הכבוד „שהקיפם בהם לצל לבל יכה בהם שרב ושמש״[11]) — און פונדעסט־וועגן קען ביי זיי זיין אַ פאַל ווען זייער חיוב העונג ווערט אויסגעפירט ניט דורך אַ סעודה גשמית, נאָר פאַרקערט דורך אַ תענית:

און דוקא ביי חגה״ש, „יום שניתנה בו תורה״ וואָס איז אינגאַנצן אַן ענין פון חסד רוחני, מוז עונג ושמחת יו״ט זיין אַלעמאָל פאַרבונדן דוקא מיט אכילה גשמית און מ׳טאָר דערפאַר ניט פאַסטן

1) פסחים סח, ב.
2) פסחים שם. ביצה טו, ב.
3) רש״י פסחים שם. שו״ע אדה״ז חאו״ח סתצ״ד סי״ח.
4) רמב״ם הל׳ יו״ט פ״ו הי״ט (ובמ״מ שם). טושו״ע או״ח ר״ס תקכט. שו״ע אדה״ז שם ס״י.
5) שו״ע אדה״ז סתצ״ד שם.
6) טאו״ח סרפ״ח. שו״ע אדה״ז שם ס״ג (וראה לקמן הערה 34 בשוה״ג), ובקו״א לסי׳ תצח סק״ה (גבי יו״ט, אף דשם יש גם חיוב שמחה. וכ״ה בדרכי משה לטאו״ח סתקכ״ט. ואכ״מ). והוא מהרשב״א ברכות לא, ב. ועד״ז בבעל המאור פסחים שם. ועוד.
7) ל׳ אדה״ז סתצ״ד שם, ע״פ ל׳ רש״י פסחים שם (אלא שברש״י קאי על הדין ד„לכם״, שאינו שולל תענית חלום. ואכ״מ).
8) שו״ע אדה״ז שם, ממהרי״ל הובא בחק יעקב שם סק״ח (ומפרש כן במג״א סתר״ד ס״א. אבל ראה אלי׳ רבה סתקכ״ט סק״ז). וראה לקמן הערה 32.
9) ראה חידושי רבינו דוד בונפיד וחי׳ שפת אמת לפסחים שם.
10) אמור כג, מג.
11) שו״ע אדה״ז או״ח סתרכ״ה. מטור שם

אַ תענית חלום[12]! און מהאי טעמא גופא, ווייל ס׳איז „ניתנה בו תורה״!

ב. צו פאַרשטיין דאָס, דאַרף מען פריער מבאר זיין דעם כללות׳דיקן גדר פון חיוב עונג שבת ויו״ט:

דער עיקר חיוב עונג בשבת ויו״ט איז דוקא באכילה ושתי׳. וואָס דערפאַר איז דער דין[13], אַז אע״פ אַז מען מעג פאַסטן אַ תענית חלום בשבת ויו״ט (כנ״ל), פונ־דעסטוועגן, דער וואָס האָט געפאַסט, דאַרף נאָכדעם פאַסטן „עוד תענית בחול שיתכפר לו״[14], ווייל מיט זיין תענית חלום — „ביטל עיקר עונג שבת״[15].

נאָך מער: דער היתר צו פאַסטן בשבת ויו״ט איז נאָר ביי אַ תענית חלום (אַדער ביי איינעם וואָס „אכילה בשבת צער הוא לו״[16]); אָבער אַ תענית וואָס אַ איד וויל פאַסטן צוליב אַן אַנדער סיבה, „אפילו מחמת תשובה וחסידות״ און „ש לו תענוג בתענית זה״ — איז אסור, ווייל „אין לו להחליף עונג חכמים שתקנו בג׳ סעודות בעונג אחר שאינו מוכרח שיהי׳ בשבת״[17].

דאַרף מען פאַרשטיין: וויבאַלד אַז דער דין עונג איז ניט אכילה כשלעצ־מה, נאָר בלויז צוליב דעם עונג שבה („מצות סעודות שבת אינה אלא בשביל עונג״[18]) — ביז אַז דער עונג שבת ויו״ט ווערט פאַררעכנט ווי אַ מצוה וואָס איז „תלוי׳ בדעת האדם״[19] (וויבאַלד מען מעג פאַסטן אַ תענית חלום „משום דהתענית עונג לו״) — פאַרוואָס האָט מען מלכתחילה אויסגעשטעלט דעם חיוב עונג דוקא דורך אכילה ושתי׳ (און מען טאָר ניט מחליף זיין „עונג חכמים . . בעונג אחר״); לכאורה האָט אין דעם ניט געדאַרפט זיין קיין תנאי וקבוע פאַר אַלעמען, נאָר יעדערער זאָל מקיים זיין מצות עונג מיט דעם וואָס ער איז זיך דערפון מתענג[20]?

[אמת טאָקע, דער תענוג פון רוב בני אדם איז פון אכילה ושתי׳ (ואכילת בשר ושתיית יין[21]); דאָס איז אָבער כלל ניט מכריח אַז ביים מיעוט איז אַן אַנדער אופן פון תענוג (ווי לדוגמא — די וועל־כע האָבן תענוג פון אַ תענית של תשובה) זאָל ביי זיי ניט הייסן קיין עונג].

ג. איז דער ביאור אין דעם:

תורה ומצות זיינען געגעבן געווארן צו אידן ווי זיי זיינען נשמות בגופים

12) בחי׳ רבינו דוד שם: „כדי לראות את עצמו שהוא שמח במ״ת ואינה עליו כעול על צוארו״ (ולכאורה זוהי גם כוונת רש״י „להראות שנוח ומקובל כו׳ תורה״ — ולא „עול על צוארו״).
אבל מפשטות לשון הגמרא „מ״ט יום שניתנה בו תורה״ (ועד״ז להלן שם גבי הא דמר ברי׳ דרבינא) משמע, שהענין ד„יום שניתנה בו תורה״ הוא מעלה מיוחדת בחגה״ש שמשו״ז צריך להראות בו שמחה יתירה (ולא רק ענין שלילי — לבטל חשש שהתורה היא אצלו עול על צוארו). וכהמשך הגמ׳ (פסחים שם) דרב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא כו׳. וכן דרב ששת כו׳ חדאי נפשאי כו׳.

13) רמב״ם הל׳ תעניות פ״א הי״ב. טושו״ע (ודאה״ז) או״ח סרפ״ח ס״ד (ס״ג). טושו״ע שם סתקס״ח ס״ה.

14) ל׳ אדה״ז סרפ״ח שם.

15) ל׳ הטור (ואדה״ז) שם. ובמאירי לביצה שם: נדנוד עבירה היא בידו.

16) שו״ע אדה״ז שם ס״ב, משו״ע שם (ס״ב־ג). וראה רמב״ם הל׳ שבת פ״ל ה״י (ובמ״מ שם).

17) שו״ע אדה״ז שם (דלא כהכלבו שהובא בב״י לטור סרפ״ח שם, ח״ המאירי וביח הבחירה לביצה שם, שטמ״ק ברכות שם. ועוד).

18) שו״ע אדה״ז שם. וראה גם שו״ע אדה״ז או״ח סו״ס קסז.

19) לשון אדה״ז בקו״א לסתצ״ח שם.

20) להעיר מהחילוק בין אנשים נשים או טף במ״ע דשמחת יו״ט (רמב״ם הל׳ יו״ט שם הי״ז־יח. טושו״ע או״ח סתקכ״ט (ס״ב־ג). שו״ע אדה״ז שם ס״ז).

21) שו״ע אדה״ז או״ח סרמ״ב ס״ב. וראה רמב״ם הל׳ שבת פ״ל ה״י (ובמ״מ שם).

דוקא (וואס „אב ואם יש לכם"[22]): און דער טעם דערויף איז, ווייל דער „תיקון" וואס מצות טוען אויף אין דעם מענטשן (כמאמר רז"ל[23]: לא ניתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות) איז ניט צוליב דער נשמה לעצמה (וואס „הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון"[24]), נאר צוליב דעם גוף: אז (אויך) דער גוף פון אַ אידן זאל ווערן צרוף און דורכ־געטומעט מיט קדושת המצות.

דערפון איז פארשטאנדיק, אז דאס וואס תורה זאגט אן, אז שבת (אדער יו"ט) דארף זיין אַ זמן פון עונג ביי אידן („לכם"[25]), מיינט עס ניט, אז (נאר) די נשמה זאל האבן תענוג (רוחני) פון יום השבת[26] (ויו"ט), נאר אז (אויך) דער גוף זאל פילן אן עונג דערפון וואס דאס איז יום השבת (יו"ט)[27]. ואדרבה: דער עיקר המכוון פון דער מצוה איז דוקא דער (לצרף דעם) גוף.

און וויבאלד אז דער תענוג טבעי פון אַ גוף איז פון אכילה ושתי', דעריבער, זאגט תורה אז חיוב העונג איז דורך אכילה דוקא; ווייל דוקא באופן זה ווערט אויפגעטאן אז דער עונג שבת איז מצרף, נעמט דורך דעם גוף ממש.

משא"כ אַ תענית של תשובה (וכיו"ב) איז דאָך דאס ניט קיין (הנאה) עונג פארן גוף (נאר אַ תענוג (רוחני) פאר דער נשמה): און אפילו ווען אַ איד האט געפועלט אויף זיך אז זיין גוף זאל ניט פילן קיין צער פון דעם תענית, אדער נאר מער: אויך דער גוף פילט אַ געווייסן עונג דערפון וואס די נשמה האט תענוג ע"ד ווי אַ שמועה טובה תדשן עצם כפשוטו[28] — איז דאך דאס אבער ניט קיין עונג הגוף מצד עצמו (ער זאל זיך מתענג זיין פון אַ שמועה, אדער פון אַ תענית), נאר מצד דער שליטה (בטבע אדער דורך עבודה) פון דער נשמה אויפן גוף היפך טבע הגוף, אפילו פון אַ גוף צרוף וקדוש.

און דעריבער טאר מען שבת ויו"ט ניט פאסטן אזא תענית (של תשובה וכיו"ב) אפילו ווען „יש לו תענוג בתענית זה", נאר מען מוז מענג זיין דעם שבת דוקא מיט אכילה ושתי' וואס זיינען אן עונג פאר דעם גוף. און מהאי טעמא איז דער דין אפילו ביי תענית חלום בשבת (ויו"ט) — כאטש מ'האט דאס יע מתיר געווען — אז מ'דארף אויף דעם אַ כפרה, היות מ'האט דורך דעם מבטל געווען „עיקר עונג שבת".

ד. ויש לומר, אז דאס איז אויך דער טעם (ע"ד הרמז) אויף דעם, וואס חגם אז אין שו"ע[29] ווערן געבראכט (אין צוגאב צו תענית חלום) נאך פאלן ווען עס איז דאָ אַ היתר ניט צו עסן אדער צו פאסטן בשבת (ווייל דאס איז פאר אים אן עונג)

— ווי ביי אן „אדם שהאכילה מזקת לו שאז עונג הוא לו שלא לאכול", אדער איינער וואס איז איינגעווואוינט צו פאסטן „בכל יום, ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת"[30] —

22) שבת פט, א.
23) ב"ר רפמ"ד. ועוד.
24) תניא פל"ז (מח, ב — מע"ח שער כו. וראה ליקוט פירושים כו' לתניא שם). שם רפל"ח (נא, א — „תיקון לעצמה במצות").
25) דגם בשבת כו"ע מודים דבעינן לכם (פסחים שם. טור ריש הל' שבת).
26) שצ"ל שבת לה' אלקיך — עיין שו"ע אדה"ז או"ח סר"צ ס"ה.
27) עיין ד"ה זהר כו' וקראת לשבת עונג בסה"מ (אדה"ז) תקס"ח (ע' קיא). אוה"ת ישעי' עה"פ (נח, יג) סי"א (ס"ע רפ). וראה לקו"ת צו (טו, ב) וסה"מ (אדה"ז) תקס"ח ד"ה ויהי הענן (ע' קעא. קעח) בענין אין שמחה אלא בבשר.
28) גטין נו, ב.
29) סרפ"ח שם.
30) ל' אדה"ז שם (ס"ב), משו"ע שם ס"ב־ג.

פונדעסטוועגן, ווערט אין ש"ס[31] דערמאָנט (בפירוש[32]) בלויז דער היתר פון תענית חלום[33]; וואָס דערפון איז פֿאַרשטאַנדיק, אַז דער יסוד ההיתר פון די אַנדערע פאַלן[34] איז דער דין פון תענית חלום: פון דעם לערנט מען אַפֿ, אַז מצות עונג שבת (ויו"ט) איז ניט קיין חיוב אכילה פאַר זיך, נאָר צוליב דעם עונג שבה, און דעריבער, ווען דער אדם איז זיך מתענג פון ניט עסן, מעג מען פאַסטן[35].

קען מען זאָגן, אַז דער טעם וואָס חז"ל האָבן בוחר געווען צו זאָגן דעם היתר דוקא ביי תענית חלום, כדי דער־מיט צו מרמז זיין, אַז די מציאות ההיתר פון תענית בשבת (מאיזה טעם שיהי') — אַ מצב וואָס איז מונע אַ אידן מלהתענג באכילה ושתי' — נעמט זיך דערפון וואָס מ'איז אין אַ מצב פון „חלום" (רוחני), שינה והעלם וגלות פון דער נשמה בגוף[36], און נאָכמער — פון שינה והסתר הגלות כפשוטו

[כמבואר בתו"א[37] אויפן פסוק[38] „היינו כחולמים", אַז פונקט ווי אַ חלום איז מחבר שני הפכים בנושא אחד (ווייל בעת השינה ווערט נסתלק דער שכל און

---

31) שבת יא, א. תענית יב, ב. — וגם מחז"ל ברכות (לא, סע"ב) „כל הישב בתענית בשבת כו'", איירי בתענית חלום (תוס' שם בשם הר"ח. רי"ף וראש שבת שם. ועוד). וראה הערה הבאה.

32) בהגמ"י הל' תעניות פ"א אות ב (הובא בב"י לטאו"ח סרפ"ח) משמע שמפרש הא דמר ברי' דרבינא כולה שתא הוה יתיב בתעניתא כו' (פסחים שם), שעשה כן גם בשבת משום שהאכילה בשבת היתה צער לו מפני שינוי וסת'. אבל [נוסף לזה שלכמה מפרשים (שו"ת הרשב"א ח"ד סרס"ב (הובא בב"י שם). תוד"ה אי ברכות מט, ב. מהרי"ל סוף הל' ימים הנוראים. ועוד. וראה שו"ת הצ"צ חאו"ח סל"ז) גם הא רק בתענית חלום קאמר (והרי זהו המקור לאסור תענית חלום בחגה"ש (בפסק אדה"ז) כמ"ש במהרי"ל שם) — הרי בכל אופן] אינו מפורש בזה כ"כ ההיתר דשבת", כבתענית חלום שמפורש בו „אפילו בשבת".

33) וכן בטור סרפ"ח שם הביא רק הדין דתענית חלום.

34) וכן מוכח מלשון הלבוש שם סעיף ד („ומטעם זה מותר ג"כ כו'") שכולם מטעם אחד הותרו. ולהעיר מהכותרת דסי' רפח בשו"ע (וכן בשו"ע אדה"ז) — „דין תענית ודין תענית חלום בשבת".

ומה שבהגמ"י הנ"ל (הערה 32) מובא רק הא דמר ברי' דרבינא, ועד"ז באגור סי' תב (הובא בב"י שם) גבי אדם שמזיק לו אכילתו, מובא רק הא שמצאו תלמידיו לרע"ק שהי' בוכה בשבת כו' — ולא הזכירו

---

*) ובחי' המאירי לביצה שם מפרש שהיו תעניות של פרישה ותשובה (ראה לעיל הערה 17). ובבעל המאור וחי' ר' דוד לפסחים שם פירשו, שישב ושנה כל היום דנפשו חשקה בתורה וזה הי' העונג שלו. ואכ"מ.

) להעיר ממאירי פסחים שם: ואם לא נאמר **אלא על יו"ט כו'. ובבעל המאור שם: ומר ברי' דרבינא **לא פליג** אדרבא (דבשבת בעינן לכם). ומשמע שמפרש שלא התענה בשבת. וראה בחי' ר' דוד שם שהקשה עליו „שלא הזכר יום השבת במנהגו של מר ברי' דרבינא".

הדין דתענית חלום — יש לומר, כי בדינים הנ"ל, לא רק שמותר להתענות (כבתענית חלום), אלא עוד זאת, שעי"ז לא „ביטל עיקר עונג שבת" (שלכן אין צריכים להתענות תענית על תעניתו לכפרה, כמבואר בלבוש שם). וע"ז מביאים מקורות (הנהגת מר ברי' דרבינא ודרע"ק) שכן נהגו לכתחילה ובקביעות. ולהעיר משו"ת בנימין זאב סר"י.

35) ובתענית של תשובה לא התירו כי הוא „עונג . . שאינו מוכרח שיהי' בשבת" (דלא כתענית חלום שמבטל הגז"ד רק כשמתענה בו ביום).

36) לבירא עמיקתא, ונקרא משכא דחויא (תניא פל"א ובכ"מ).

37) וישב (כה, ג). סה"מ תקס"ה (כרך א) ע' קפד.

38) תהלים קכו, א.

---

*) גם יש לומר, כי בתענית חלום יש עוד טעם להיתר (**ורק** טעם זה הובא בשו"ע סרפ"ח שם. וראה תוד"ה כל סוטה מ, א) „כדי שיקרע גזר דינו". וגם בשו"ע אדה"ז שם הובא טעם זה לראשונה, ורק אח"כ מוסיף „**ועוד** לפי שאין כאן ביטול עונג שבת כו'" (דלא כבטור ולבוש שם, שהביאו רק הטעם שתענית זה הוא עונג לו). ואכ"מ.

עס בלייבט איבער בלויז דער „כח המדמה", אזוי איז אויך ביי אידן אין זמן הגלות, אז צוליב דעם העלם והסתר פון גלות איז רעכט אז ביי זיי זאלן זיין „ב' דברים הפכיים": בשעת'ן דאוונען שטייט מען אין א תנועה פון התעוררות אמיתית בהחלטה טובה כו', און נאכן דאוונען זאל דאס פארגעסן ווערן עד כדי כך, אז ער קען זיך פירן היפך פון דעם וואס ער האט מחליט געווען בשעת התפלה].

וואורום, ווי איז שייך ביי א אידן אזא זאך, אז אין טאג פון שבת אדער יו"ט וואס ס'איז א מצוה לענגו באכילה ושתי', זאל זיין גוף אים מונע זיין פון דעם תענוג?

— און דא רעדט זיך ניט וועגן איינעם וואס טוט היפך התורה ח"ו, נאר וועגן אזא וואס איז זיך משתדל צו פירן זיך ע"פ תורה[39] און פונדעסטוועגן איז זיין גוף ניט מתאים צו מקבל זיין את דעם ענג —

איז דאס נאר דערפאר וואס ער איז אין א מעמד ומצב פון „חלום" (הסתר הגלות): ער איז טאקע א איד וואס פירט זיך ע"פ תורה אבער צוזאמען דערמיט איז דא א הסתר וואס דערלאזט ניט אז דער ענג השבת זאל אים דורכנעמען, ביז אז אויך זיין גוף זאל „דערהערן" (כדבעי) אז ס'איז שבת.

וועז ביי אים וואלט את דער הסתר ניט געווען, וואלט דער ויקדשהו[40] פונעם זמן, וואס דאס איז דער יום השבת (אדער יו"ט) געפועל'ט אויף זיין גוף, אז היינט זאל ער יע האבן תענוג פון אכילה[41] (כאטש אז בשאר ימות השנה איז דאס באופן הפוך). ווייל שבת איז א טאג וואס ברענגט תענוג אין אלע ענינים.

נאר וויבאלד אז תורה איז ענינה צו באוואלענען און געפינען עצות אפילו פאר אזא וואס געפינט זיך אין א צו־ שטאנד פון „חלום", ווי עס שטייט אויף תורה אז איר פעולה איז „להבדיל בין הטמא ובין הטהור"[42]

[דלכאורה, טמא און טהור זיינען צוויי הפכים, איז פארוואס דארף מען אנקו־ מען צו תורה אויף צו מבדיל זיין צווישן זיי? נאר ווייל די הוראה און סיוע פון תורה איז אויך פאר אזא וואס איז אין א מצב פון שינה וחלום און קען דערפאר צונויפמישן צוויי הפכים ווי טמא וטהור — לאזט זיך אראפ תורה[43] אויך צו אים און איז מבדיל בין הטהור ובין הטמא]

דערביבער גיט תורה אויך אן עצה צו דעם וואס צוליבן הסתר איז זיין גוף אים מונע מאכילת שבת ויו"ט — זי איז אים מתיר צו פאסטן, ווייבאלד אז אין זיין איצטיקן מצב איז דאס זיין תענוג.

ה. ע"פ הנ"ל וועט מען אויך פאר־ שטיין דעם חילוק צווישן שבועות און „שאר יו"ט ושבתות":

---

39) להעיר מהגמ'־י הנ"ל (ונעתק ג"כ בשו"ע סרפ"ח ס"ג) „כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו . . וכן . . ר"י חסיד ז"ל". וראה הערה 41.

40) יתרו כ, יא.

41) להעיר מכלבו (הנ"ל הערה 17) „ולא תמצא מי שמופלא בחסידות שמתענה בשבתות ויו"ט" [כ"ה בב"י שם. ובכלבו לפנינו הל' יו"ט ס' נ"ח) ואם לא ימצא כו'. אבל להעיר, שבארחות חיים („דעל הרוב ס' הכלבו מעתיק מס' ארחות חיים" — ש' הגדולים להחיד"א מע' ספרים מע' כלבו) הל' יו"ט ס"ג הלשון: ואעפ"כ נמצא כו').

42) ס"פ שמיני. וראה תו"ח בראשית (ב, ב ואילך). אוה"ת שמיני (כרך א) ע' נז ואילך. ובכ"מ.

43) להעיר מתניא רפ"ה: שכשיטעון ראובן כך כו' ושמעון כך כו' — שאחת הטענות היא טענת שקר.

דער חידוש אין דער התגלות אלקית בשעת מתן תורה לגבי די אַנדערע גילויים אין די מועדים וזמנים איז, וואָס ביי מ"ת האָט עס דורכגענומען די גאַנצע בריאה. ווי עס שטייט[44] אַז דער קול פון מ"ת האָט זיך געהערט פון אַלע ד' רוחות ומלמעלה ומלמטה, ביז אַז „צפור[45] לא צווח כו' שור לא געה כו' העולם שותק ומחריש". און נאָך מער: דער קול פון די עשה"ד איז נקלט געוואָרן אפילו אין דעם דומם פון וועלט (ווי גערעדט אמאל בארוכה[46], אַז דער-פאַר איז ניט געווען קיין בת-קול פונעם קול פון עשרת הדברות[47]).

און דאָס דערפאַר וואָס ביי מ"ת איז געווען די התגלות פון עצמות ומהות אַליין[48], וואָס האָט זיך כביכול „אַריינ-געגעבן" אין תורה[49]. כמחז"ל[50] אַז דער וואָרט „אנכי" (התחלת עשה"ד — מתן תורה) איז ר"ת „אנא נפשי כתבית יהבית" — אנכי מי שאנכי[51], עצמות אַליין, זאָגט, אַז ער גיט אַריין (כתבית יהבית) זיין עצמות (נפשי) אין תורה.

און וויבאַלד אַז ער איז דער בלי גבול אמיתי, איז ניטאָ קיין אָרט וואו זיין התגלות דערלאַנגט ניט, וואָס דערפאַר האָט מ"ת דורכגענומען די גאַנצע בריאה.

און דערמיט וועט אויך זיין מובן דער טעם פאַרוואָס מען טאָר ניט פאַסטן קיין תענית חלום בחגה"ש דערפאַר וואָס דאָס איז „יום שניתנה[52] בו תורה"[53]:

וויבאַלד אַז חגה"ש איז דער „יום שניתנה בו תורה", וואָס דאָס האָט דורכגענומען די גאַנצע בריאה אַן קיין הגבלה, דאַרף אויך די שמחה פון חגה"ש זיין אַ בלתי מוגבלת ביז אַז עס זאָל ניט זיין קיין אָרט ביים מענטשן, וואו עס דערגרייכט ניט די שמחה פון מתן תורה.

ביי אַנדערע יו"ט, וויבאַלד זיי זיינען פאַרבונדן מיט אורות וגילויים[54], קען דעריבער זיין אַן אָרט פאַר הסתר ה„חלום", וואָס איז מונע און פאַר-שטעלט אויף דער שמחה פון יו"ט.

אָבער אויף דער שמחה פון תורה איז ניט שייך קיין הסתר[54]: עס נעמט דורך אַלע מדריגות. אומעטום, אפילו אין די מדריגות הכי תחתונות הערט זיך ווי ס'איז „נוח ומקובל" דער ענין פון מתן תורה.

ובמילא קומט עס אַראָפּ, אפילו אין „עולם החלומות", אין אכילה, אַז אפילו ווען איינער האָט אַ חלום וואָס געווייניג-לעך וואָלט דאָס ניט דערלאָזט אַז זיין גוף זאָל קענען האָבן תענוג מאכילה — טוט אויף די שמחה פון שבועות, אַז אויך ביי אים ווערט אַ שמחה, ווייל ביי אים איז נוח ומקובל יום שניתנה בו תורה.

(משיחת יום ב' דחגה"ש תשכ"ד)

---

44) תקו"ז תכ"ב (סד, ב). תניא פל"ו. וראה תנחומא שמות כה. שמו"ר פ"ה, ט.

45) שמו"ר ספכ"ט.

46) לקו"ש ח"ד שיחה לפ' ואתחנן.

47) שמו"ר ספכ"ח.

48) שלכן פסח וסוכות הם ז' ימים (בחי' השתלשלות), וחגה"ש שבו ניתנה תורה — יום אחד (בחי' הכתר שלמעלה מהתחלקות), כמשנ"ת בהוספות לתו"א (קט, ד ואילך).

49) ראה תניא פמ"ז.

50) שבת קה, א (כגירסת הע"י). וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד.

51) לקו"ת ר"פ במדבר. פינחס פ, ב. ובכ"מ.

52) וכל הנותן בעין יפה נותן (ב"ב נג, א).

53) להעיר מתפארת ישראל (להמהר"ל) ספכ"ה.

54) להעיר מתוד"ה תורה — שבת פט, א. היום יום ע' נט (ג' וד' סיון).